

Світлана Миколаївна СИНЧУК,
доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри соціального права
Львівського національного університету імені Івана Франка,
synchuksvit@gmail.com

УДК 349.3 (477)

ЩОДО ПРОБЛЕМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗОВАНОГО ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ

Досліджено доцільність та можливості децентралізованого правового регулювання відносин соціального забезпечення з огляду на запровадження в Україні недержавних організаційно-правових форм реалізації особою права на соціальне забезпечення. Підтримано висновки вчених про пріоритетність централізованого правового регулювання в межах державних програм соціального забезпечення громадян. Обґрунтовано, що децентралізоване правове регулювання органічно доповнює централізоване та може відбутися як новий ефективний спосіб регулювання відносин соціального забезпечення в умовах формування та розвитку якісних ринкових відносин в Україні. Видами такого регулювання визначено муніципальне, локальне, договірне. Доведено, що на децентралізованому рівні здійснюється правове регулювання відносин, які виникають у зв'язку з наданням додаткових видів соціальних виплат і послуг за рахунок власних або залучених коштів органів місцевого самоврядування, недержавних суб'єктів (недержавних пенсійних фондів, суб'єктів, які здійснюють благодійну та/або волонтерську діяльність), а також щодо надання основних (обов'язкових видів соціального забезпечення) на добровільній основі (шляхом залучення коштів фізичних осіб — одержувачів соціальних виплат та послуг на добровільній основі).

Ключові слова: відносини соціального забезпечення; муніципальне, локальне, договірне правове регулювання; централізоване правове регулювання.

Об'єктивно-закономірні виникнення та розвиток відносин соціального забезпечення в межах недержавних організаційно-правових форм здійснення особою однойменного конституційного права актуалізували необхідність пошуку шляхів удосконалення гарантій прав особи у цій сфері та зумовили спрямування досліджень галузевої науки. Одним із дискусійних питань загальної частини сучасного права соціального забезпечення є визначення можливості та ефективності децентралізованого правового регулювання відносин щодо задоволення соціальних потреб фізичної особи, яка зазнала впливу соціального ризику.

Розподіл компетенції між різними суб'єктами нормотворення з юридичної регламентації відносин соціального забезпечення, поєднання способів їх правового регулювання та порядку формування юридичних засобів, які застосовуються для такого правового регулювання у тій чи іншій мірі, були об'єктом дослідження чималої кількості вчених — представників радянської та вітчизняної науки права соціального забезпечення. Однак системного галузевого аналізу ефективності децентралізованого правового регулювання до сьогодні не проведено.

Проблема децентралізованого правового регулювання зумовлює особливий науковий інтерес з огляду на той факт, що специфіка впливу галузевих правових норм на поведінку суб'єктів проявляється у структурі правовідносин, у характеристиці правового статусу їхніх учасників та засобів впливу на їхню діяльність. У сучасних умовах вона може бути доповнена, зважаючи на особливості недержавних організаційно-правових форм реалізації особою права на соціальне забезпечення. Автор цієї статті спробує обґрунтувати власні міркування із обраної теми.

Норми права, які в сукупності регулюють суспільні відносини соціального забезпечення, формують галузь вітчизняного права — право соціального забезпечення та здійснюють правове регулювання цих відносин. У науці права соціального забезпечення ведуться активні дискусії щодо сьогочасних особливостей регулювання відносин соціального забезпечення з огляду на розподіл компетенції між різними суб'єктами нормотворення з юридичної регламентації цих відносин; поєднання способів їх правового регулювання та порядку формування юридичних засобів, які застосовуються для такого правового регулювання.

З огляду на той факт, що майже всі повноваження з юридичного вирішення питань соціального забезпечення в Україні концентрувались винятково на рівні вищих та центральних органів державної влади, вчені наголошували на безспірності централізованого правового регулювання галузевих відносин та неприпустимості договірної чи локального (С. Андреев [1, с. 98], Р. І. Іванова та В. А. Тарасова [2, с. 139], В. Ш. Шайхатдінов [3, с. 108]).

На підтримку державного регулювання А. Ю. Зеленіна наводить аргументи:

1) не можна передати інститутам громадянського суспільства, приватним структурам вирішення питань соціального забезпечення, оскільки лише держава має всі необхідні механізми для вирішення цих питань;

2) забезпечення, яке здійснюється недержавними суб'єктами, не є соціальним; воно може існувати як додаткове до державного, однак ніколи не замінить його;

3) приватні структури можуть здійснювати соціальну функцію, однак такий обов'язок юридично не закріплений за такими недержавними суб'єктами, відповідно не є обов'язком у цьому значенні [4, с. 83].

З огляду на об'єктивну закономірність появи відносин соціального забезпечення нового виду (в межах недержавних організаційно-правових форм), сьогодні у науці права соціального забезпечення обґрунтовується доцільність застосування у цій сфері стосунків і децентралізованого правового регулювання (Н. Б. Болотіна [5, с. 98], В. Я. Бурак [6], І. М. Ласько [7], П. Д. Пилипенко [8, с. 302–310], С. М. Прилипка [9, с. 138], О. В. Тищенко [10, с. 309]). Зокрема П. Д. Пилипенко зазначає, що відносини соціального забезпечення регулюються правовими нормами, які закріплені у законах, підзаконних нормативно-правових актах, міжнародних пактах, конвенціях, двосторонніх та багатосторонніх договорах, актах соціального партнерства, актах органів місцевого самоврядування [8, с. 302–310]. В. Я. Бурак обстоює тезу про необхідність розширення сфери застосування договірної регулювання відносин соціального забезпечення [6, с. 367]. С. М. Прилипка [9, с. 138], наголошуючи на пріоритетності централізованого регулювання, передбачає можливість регіонального, муніципального та локального регулювання. Позицію про поєднання централізованого з муніципальним та локальним правовим регулюванням відносин соціального забезпечення підтримує Н. Б. Болотіна. Як приклад, вчена зазначає, що саме на муніципальному рівні провадяться обстеження домогосподарства і призначення соціальної допомоги або відмова в її наданні, а фінансування допомоги здійснюється шляхом надання субвенцій з Державного бюджету України місцевим бюджетам. Поряд з тим у рамках недержавного пенсійного забезпечення як складової накопичувальної системи передбачається формування пенсійних фондів — відкритих, корпоративних, професійних, умови і порядок пенсійного забезпечення в яких повинні встановлюватися у пенсійних схемах, які затверджуються відповідним пенсійним фондом і підлягають державній реєстрації [5, с. 98].

На думку С. О. Сільченка, локальне регулювання повинно застосовуватися для регулювання відносин добровільного та недержавного соціального забезпечення, оскільки потреба у прийнятті тих чи інших правил поведінки буде прямо залежати від домовленостей

соціальних партнерів і наявних економічних можливостей для взяття на себе певних зобов'язань [11, с. 322].

Варто погодитися, що нормативно-правовим актам України належить провідна роль у системі регуляторів відносин щодо надання соціального забезпечення громадянам, які потребують сторонньої допомоги. Це пов'язано насамперед із тим, що порядок, умови, обсяги, стандарти надання соціального забезпечення перебувають під контролем держави, яка є основним гарантом забезпечення соціально незахищених громадян в Україні.

Відсутність єдиного кодифікованого акта-регулятора відповідних відносин зумовило поступове формування цілої низки законів та підзаконних нормативно-правових актів, які покликані гарантувати дотримання порядку та процедури реалізації права особи на соціальне забезпечення. Більшість із зазначених актів мають загальнодержавне значення, однак дедалі більшого поширення в окремих адміністративно-територіальних одиницях отримують акти, ухвалені органами місцевого самоврядування. Такі акти врегульовують окремі питання соціального забезпечення громадян (надання субсидій на житлово-комунальні послуги, надання соціальних пільг окремим категоріям населення тощо).

На централізованому рівні закріплені правові норми, які врегульовують обов'язки органів місцевого самоврядування щодо надання видів соціальних виплат та послуг за рахунок субвенцій з державного бюджету, а також їхнє право вирішувати питання соціального забезпечення жителів відповідної адміністративно-територіальної одиниці за рахунок власних та залучених коштів.

У межах централізовано встановлених прав та обов'язків органи місцевого самоврядування вправі приймати власні правові норми (санкціоновані державою), які регулюють відносини щодо надання особам видів соціальних виплат та послуг. За таких умов вони вступають у правовідносини з власної ініціативи, від свого імені та на умовах, визначених самостійно.

Органи місцевого самоврядування можуть визначати додаткові, не передбачені централізованим законодавством види соціально забезпечувального надання. Так, виконавчий комітет Львівської міської ради ухвалив положення про звільнення львів'ян — учасників АТО, членів їхніх сімей та членів сімей загиблих під час здійснення АТО від сплати за послуги з утримання будинків та прибудинкових територій незалежно від форми власності житлового фонду [12].

Зростання ролі актів органів місцевого самоврядування серед джерел права соціального забезпечення можна пояснити двома причинами: розширенням компетенції органів місцевого самоврядування у сфері регулювання відносин соціального забезпечення, а також усвідомленням місцевою владою недостатності державного забезпечення та необхідності підвищити соціальне становище своїх жителів.

Дедалі більшого поширення в системі джерел права соціального забезпечення отримують норми локального характеру.

Досліджуючи локальні норми права, Р. І. Кондратьєв наголошує, що «локальне правове регулювання (у співвідношенні з централізованим) має вторинне значення, можливість його застосування, як правило, передбачена законодавством» [13, с. 16]. Дія локальних норм обмежується, як правило, рамками окремих підприємств установ, організацій, вони поширюються на працівників лише конкретного трудового колективу. Р. І. Кондратьєв стверджує, що для обґрунтування як змісту, так і меж локального нормотворення необхідно виявити загальні й особливі риси в самих суспільних відносинах, оскільки моменти одиничного, загального й особливого, що відображаються у праві, є притаманними самим суспільним відносинам. «Це означає, що в рамках окремих підприємств і організацій різних форм власності і видів діяльності об'єктивно існують суспільні відносини (як предмет правового регулювання), що мають свої особливості («особливе», «окреме», «одиничне»), які не завжди і не повною мірою можуть бути охоплені загальною (централізовано) нормою права. І тоді виникає потреба на підприємствах, в організаціях і установах приймати локальні норми права» [13, с. 32–33].

У праві соціального забезпечення локальне нормотворення є одним із напрямів встановлення умов та порядку здійснення особою (працівником) права на соціальне забезпечення за рахунок коштів роботодавця та має самостійний регулятивний характер. Додатково в локальному порядку можуть бути визначені підстави соціального забезпечення членів сім'ї працівника або особи, яка вже не перебуває у трудових правовідносинах з роботодавцем у зв'язку з реалізацією права на пенсійне забезпечення.

Щодо договірних норм М. Л. Захаров та Э. Г. Тучкова зазначають, що не можна ігнорувати реальну дійсність, яка свідчить, що часто у зміст трудових правовідносин включаються додаткові права працівника у сфері соціального забезпечення [16, с. 80].

Очевидно, що існують цілком об'єктивні чинники для зміни на законодавчому рівні загального порядку прийняття локальних норм у сфері права соціального забезпечення. Погоджуємося з думкою П. Д. Пилипенка, що такі норми повинні приймати самі роботодавці в особі органів управління підприємства, як це передбачено у країнах з розвиненою ринковою економікою. Участь профспілок в ухваленні локальних норм права можлива тільки щодо актів договірного характеру як самостійної сторони колективних договорів, угод, а решта — повинна бути прерогативою самого роботодавця [14, с. 50].

Не погоджуємося із висновком О. Є. Мачульської, яка, аналізуючи регулювання відносин щодо надання видів соціального забезпечення, які виникають на підставі норм, закріплених у трудовому договорі, зазначає, що умови останнього щодо додаткових виплат у разі настання соціальних ризиків мають приватний, а не публічний характер, є обов'язками, які роботодавець бере на себе добровільно, а не за дорученням держави. Такі виплати здійснюються винятково за рахунок

роботодавця без участі держави. Відтак виходять за рамки соціального забезпечення [15, с. 92].

Вважаємо, що роботодавець самостійно з власної волі або за ініціативою інших соціальних партнерів шляхом колективних чи індивідуальних переговорів може укласти низку актів соціального партнерства, які врегульовуватимуть питання соціального забезпечення між їх учасниками. Локальними актами, колективним чи трудовим договором встановлюються обов'язкові додаткові види соціального надання або підвищені його розміри, що складають зміст добровільного соціального зобов'язання.

Дослідження положень колективних угод показує, що в окремих з них закріплено правові норми, що регулюють відносини соціального забезпечення. Зокрема в галузевій угоді гірничо-металургійного комплексу України на 2011–2012 роки передбачено укладання за необхідності договорів на:

1) додаткове страхування від нещасних випадків працівників, зайнятих на роботах з підвищеним ступенем небезпеки за переліком професій, встановлених колективним договором;

2) медичне страхування працівників на умовах, передбачених колективним договором [17].

Окрім того, згідно з ч. 3 ст. 7 Закону України «Про колективні договори і угоди» колективний договір може передбачати додаткові порівняно з чинним законодавством і угодами гарантії, соціально-побутові пільги [18]. Зокрема зі змісту ч. 1 ст. 20 Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» випливає, що колективним договором може бути передбачено створення корпоративного пенсійного фонду роботодавцем або відрахування пенсійних внесків роботодавців до інших пенсійних фондів [19].

Цілком справедливо буде доповнити систему актів договірною характеру в системі соціального забезпечення ще одним різновидом — договором про соціальне забезпечення. Можливість використання такого договору, як регулятора відносин щодо надання соціального забезпечення, передбачено на законодавчому рівні. Так, відповідно до ч. 1 ст. 7 Закону України «Про соціальні послуги» суб'єкти, що надають соціальні послуги, здійснюють свою діяльність відповідно до статутних документів, цивільно-правових договорів (для фізичних осіб-підприємців), у яких визначено перелік соціальних послуг, категорії осіб, яким вони надаються, за наявності відповідної підготовки їх працівників, з дотриманням державних стандартів соціальних послуг, етичних, правових норм і принципів надання соціальних послуг [20]. Такі договори укладаються, як правило, між двома суб'єктами (особою, яка має право на соціальне забезпечення, та суб'єктом, який повинен таке забезпечення надати), а їх предметом є конкретний вид чи комплекс видів соціального забезпечення.

Сьогодні найпоширенішим прикладом договірною регулювання є пенсійний контракт, який укладається у порядку, визначеному Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» та

Законом «Про недержавне пенсійне забезпечення». У пенсійному контракті передбачаються умови недержавного пенсійного забезпечення учасника або декількох учасників фонду за рахунок пенсійних внесків такого вкладника [19; 21].

Ще одним прикладом актів договірної регулювання соціально забезпечувальних відносин є надання соціального забезпечення волонтерськими організаціями. Відповідно до ч. 1 ст. 8 Закону України «Про волонтерську діяльність» фізичні особи отримують відповідну допомогу на підставі договору про надання волонтерської допомоги, укладеного з волонтерською організацією [22].

В окремих випадках відбувається так зване подвійне правове регулювання соціально забезпечувальних правовідносин. Це означає, що відносини, які виникають з приводу надання певного виду соціального забезпечення конкретній особі, в загальному врегульовуються законами чи підзаконними нормативно-правовими актами, однак більш деталізовано такі правовідносини знаходять свою регламентацію у договорі, укладеному між зобов'язаним та правоможним суб'єктом. Зокрема відносини з приводу надання особі соціальної допомоги по безробіттю врегульовуються Законами України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття», «Про зайнятість населення» тощо. Водночас між Державною службою зайнятості України, яка виконує роль зобов'язаного суб'єкта, та особою, яка визнана безробітною, укладається договір, що є обов'язковим до виконання його сторонами і конкретизує законодавчі положення для сторін цих правовідносин. Так, у разі порушення строку звернення до державної служби зайнятості, зазначеного в договорі між центром зайнятості та безробітним на професійне навчання, виплата допомоги по безробіттю скорочується [23].

Відносини з професійного навчання безробітних організуються на договірних засадах з безробітними, роботодавцями, навчальними закладами. Для організації професійного навчання безробітних територіальними органами укладаються у письмовій формі договори з навчальним закладом (договір про професійне навчання безробітних у навчальному закладі); безробітним (договір про професійне навчання безробітного); роботодавцем (договір про організацію професійного навчання безробітних на замовлення роботодавця); безробітним і роботодавцем (договір про професійне навчання безробітного у роботодавця). Предметом договору про професійне навчання безробітних у навчальному закладі є забезпечення професійного навчання безробітних за професією (спеціальністю, напрямом або галуззю знань) із зазначенням виду та строку професійного навчання та у разі потреби забезпечення проживання безробітних у період навчання відповідно до списків осіб, що додаються до договору [24].

Надання бездомним особам місця для проживання у соціальному гуртожитку регулюється Положенням про соціальний гуртожиток для осіб, які потребують соціального захисту. Водночас п. 10 цього

положення передбачено правило укладення органом місцевого самоврядування з особою на підставі рішення про надання соціального житла договору найму житлового приміщення відповідно до типового договору [25].

В Україні вже сьогодні (хоча і не в достатній кількості з огляду на відокремленість джерел фінансування недержавних організаційно-правових форм соціального забезпечення) на децентралізованому рівні здійснюється правове регулювання (муніципальне, локальне та договірне) відносин, які виникають у зв'язку з наданням додаткових видів соціальних виплат і послуг за рахунок власних або залучених коштів органів місцевого самоврядування, недержавних суб'єктів (недержавних пенсійних фондів, суб'єктів, які здійснюють благодійну та/або волонтерську діяльність), а також щодо надання основних (обов'язкових видів соціального забезпечення) на добровільній основі (шляхом залучення коштів фізичних осіб — одержувачів соціальних виплат та послуг на добровільній основі).

Децентралізоване правове регулювання органічно доповнює централізоване та може відбутися як новий ефективний спосіб регулювання відносин соціального забезпечення в умовах формування та розвитку якісних ринкових відносин в Україні.

Список використаних джерел

1. *Андреев, В. С.* Право социального обеспечения в СССР [Текст] : учеб. [для вузов] / В. С. Андреев. — [2-е изд. доп. и перераб.]. — М. : Юрид. лит., 1987. — 352 с.
2. *Иванова, Р. И.* Предмет и метод советского права социального обеспечения [Текст] / Р. И. Иванова, В. А. Тарасова. — М. : Изд-во Моск. ун-та, 1983. — 168 с.
3. *Шайхатдинов, В. Ш.* Теоретические проблемы советского права социального обеспечения [Текст] / В. Ш. Шайхатдинов. — Свердловск : Изд-во Урал. ун-та, 1986. — 156 с.
4. *Зеленина, А. Ю.* Нормативная основа права социального обеспечения России [Текст] : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 / Зеленина Анна Юрьевна. — Томск, 2013. — 209 л.
5. *Болотіна, Н. Б.* Право соціального захисту: становлення і розвиток в Україні [Текст] / Н. Б. Болотіна. — К. : Знання, 2005. — 381 с.
6. *Бурак, В. Я.* До питання про джерела права соціального забезпечення [Текст] / В. Я. Бурак // Вісник Львівського університету. Серія юридична. — Вип. 38. — Львів, 2003. — С. 362–368.
7. *Ласько, І. М.* Система джерел права соціального забезпечення [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.05 «Трудове право; право соціального забезпечення» / І. М. Ласько. — К., 2015. — 20 с.
8. *Пилипенко, П. Д.* Акти договірної характеру у системі джерел права соціального забезпечення [Текст] / П. Д. Пилипенко // Наукові праці Пилипенка Пилипа Даниловича. Вибране. — Дрогобич : Коло, 2013. — С. 302–310.
9. *Прилипка, С. М.* Проблеми теорії права соціального забезпечення [Текст] : монограф. / С. М. Прилипка. — Х. : Берека-Нова, 2006. — 264 с.

10. Тищенко, О. В. Право соціального забезпечення України: теоретичні та практичні проблеми формування і розвитку галузі [Текст] : монограф. / О. В. Тищенко. — К. : Принт Сервіс, 2014. — 394 с.
11. Сільченко, С. О. До питання про способи правового регулювання соціального страхування [Текст] / С. О. Сільченко // Трудове законодавство: шляхи реформування : матеріали II Всеукраїнської наук.-практ. конф., м. Харків, 12 квіт. 2013 р. ; за заг. ред. К. Ю. Мельника. — Х. : ХНУВС, 2013. — С. 320–322.
12. Положення про порядок призначення та надання окремим категоріям громадян муніципальних субсидій на оплату житлово-комунальних послуг : рішення виконавчого комітету Львівської міської ради від 05.04.2002 р. № 162 [Електронний ресурс] / Львівська міська рада. — URL : http://www8.city-adm.lviv.ua/pool/info/doclmr_1.nsf/6fe2c915759101d6422566a0003bb602/d71619e96dd678bdc225796d0054d3da?OpenDocument.
13. Кондратьєв, Р. І. Локальні норми права [Текст] / Р. І. Кондратьєв. — Хмельницький : Хмельницький інститут регіонального управління та права, 2001. — 70 с.
14. Трудове право України: Академічний курс [Текст] : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / П. Д. Пилипенко, В. Я. Бурак, З. Я. Козак та ін. ; за ред. П. Д. Пилипенка. — [3-тє вид., перероб. і доп.]. — К. : Ін Юре, 2007. — 536 с.
15. Мачульская, Е. Е. Право социального обеспечения [Текст] : учеб. / Е. Е. Мачульская. — М. : Юрайт, 2010. — 582 с.
16. Захаров, М. Л. Право социального обеспечения России [Текст] : учеб. / М. Л. Захаров, Э. Г. Тучкова. — М. : БЕК, 2001. — 576 с.
17. Галузева угода гірничо-металургійного комплексу України на 2011–2012 роки [Електронний ресурс] / Федерація профспілок України. — URL : http://fpsu.org.ua/images/galuzeva_ugoda_gmk2011-2012.doc.
18. Про колективні договори і угоди : Закон України від 01.07.1993 р. № 3356–XII [Текст] // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 36. — Ст. 361.
19. Про недержавне пенсійне забезпечення : Закон України від 09.07.2003 р. № 1057–IV [Текст] // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 47. — Ст. 372.
20. Про соціальні послуги : Закон України від 19.06.2003 р. № 966–IV [Текст] // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 45. — Ст. 358.
21. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058–IV [Текст] // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 49. — Ст. 376.
22. Про волонтерську діяльність : Закон України від 19.04.2011 р. № 3236–VI [Текст] // Відомості Верховної Ради України. — 2011. — № 42. — Ст. 435.
23. Порядок надання допомоги по безробіттю, у тому числі одноразової її виплати для організації безробітними підприємницької діяльності : наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 20.11.2000 р. № 307 [Текст] // Офіційний вісник України. — 2000. — № 51. — Ст. 2237.
24. Порядок професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації зареєстрованих безробітних : наказ Міністерства соціальної політики України, Міністерства освіти і науки України від 31.05.2013 р. № 318/655 [Текст] // Офіційний вісник України. — 2013. — № 51. — Ст. 1859.

25. Типове положення про соціальний гуртожиток для осіб, які потребують соціального захисту : постанова Кабінету Міністрів України від 30.05.2007 р. № 783 [Текст] // Офіційний вісник України. — 2007. — № 41. — Ст. 1620.

Надійшла до редакції 01.08.2016

Сынчук С. М. О проблеме децентрализованного правового регулирования отношений социального обеспечения в Украине

Исследована целесообразность и возможности децентрализованного правового регулирования отношений социального обеспечения с учетом внедрения в Украине негосударственных организационно-правовых форм реализации лицом права на социальное обеспечение. Поддержано выводы ученых о приоритетности централизованного правового регулирования в рамках государственных программ социального обеспечения граждан. Обосновано, что децентрализованное правовое регулирование органично дополняет централизованное и может быть использовано как новый эффективный способ регулирования отношений социального обеспечения в условиях формирования и развития качественных рыночных отношений в Украине. Видами такого регулирования определены муниципальное, локальное, договорное. Доказано, что на децентрализованном уровне осуществляется правовое регулирование отношений, возникающих в связи с предоставлением дополнительных видов социальных выплат и услуг за счет собственных или привлеченных средств органов местного самоуправления, негосударственных субъектов (негосударственных пенсионных фондов, субъектов, осуществляющих благотворительную и/или волонтерскую деятельность), а также о предоставлении основных обязательных видов социального обеспечения добровольно (путем привлечения средств физических лиц — получателей социальных выплат и услуг на добровольной основе).

Ключевые слова: отношения социального обеспечения; муниципальное, локальное, договорное правовое регулирование; централизованное правовое регулирование.

Synchuk, S. M. Regarding the Matter of the Decentralized Legal Regulation of Social Security Relations in Ukraine

Advisability and possibilities of the decentralized legal regulation of social security relations have been investigated considering the establishment of non-governmental legal-organizational forms of realization of a person's right to social security in Ukraine. Conclusions of scientists concerning the priority of the centralized legal regulation within limits of state social-welfare programs of citizens have been promoted in this article. The fact that the decentralized legal regulation complements organically the centralized one has been justified. It can take place as a new effective method of regulation of social security relations under conditions of formation and development of qualitative market relations in Ukraine. The types of such regulation are municipal, local and contractual ones. Legal regulation of relations on the decentralized level arising in connection with the provision of additional types of social payments and services on account of own or obtained funds of the local government administration, non-governmental subjects (non-governmental pension funds, subjects performing charity or voluntary activity), as well the provision of fundamental (obligatory) types of social security on a voluntary basis (by means of attraction of individual funds of persons, who are recipients of social payments and services on a voluntary basis) has been proved to be realized.

Keywords: social security relations, municipal, local, contractual legal regulation, centralized legal regulation.